

АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ ВЪНЧЕТО И ПЪНЧО

chitanka.info

На Дочко Андреевъ Шипковенски

Ти искашъ да ти разкажа една коледна приказка. Подъ камината гори крушовиятъ пънъ — нашиятъ бждникъ. Искри излитатъ презъ комина. Въ тенджерата ври кървавицата. Майка ти отиде да смъкне отъ тавана орѣхи, сушени сливи и едно свесло бѣло грозде. Седни на колѣното ми и слушай! Додето майка ти сложи вечерята и наточи отъ зимника едно менче съ вино — приказката ще свърши.

Живѣха нѣкога две малки дечица — братче и сестриче. Братчето се казваше Пънчо, а момичето — Невѣнка. Пънчо бѣше като буренце. Не си ти, макаръ че приличашъ на буренце, опасно само съ единъ обржчъ. Твоитѣ уши са много дълги и стърчатъ нагоре, а Пънчовитѣ бѣха толкова мънички, че не чуваше какво му говори неговата майка. А Пънчовата майка му говорѣше:

— „Много си ми лакомъ, бре чедо! Не зная какъ ще те изхраня. Не яжъ толкова много, защото ще ти се пукне корема! Купихъ една кошница зимни ябълки и ги скрихъ въ раклата — ти си ги набуталъ и си ги изялъ до едничка. Какъ не ти дожалѣ за Вѣнчето — поне едничка да бѣше ѱ оставилъ! Сега съмъ опекла две питки съ сирене. Едната е за тебе, а другата — за Вѣнчето. Сестричката ти отиде да хвърли просени зрънца на куцото врабче. Занеси ѱ питката. Седнете двамата до отворения прозорецъ и си изяжете питкитѣ!“

Тръгна Пънчо да търси сестричката си. Додето се качи по стълбата на втория катъ — излапа своята питка. Предъ вратата на Вѣнчината стая единъ таенъ гласъ му каза: — „Тука е тъмно. Никой нѣма да те види. Я излапай и другата питка!“ — Безъ да му мисли много, Пънчо изяде и питката на Вѣнчето. Облиза се като котаракъ, сложи ржце въ джобоветѣ си и влѣзе при Вѣнчето да гледа какъ кълве зрънца куцото врабче. Вѣнчето нахрани хубаво своето крилато другарче, изтърси престилката си и затвори прозореца. Въ туй време влѣзе майка имъ съ метлата въ ржка.

— Сладки ли бѣха питкитѣ, деца? — попита тя.

— Какви питки? — обади се Вѣнчето учудена.

Майката разбра веднага какво е сторилъ Пънчо.

— Какъ не те е срамъ! — извика тя. — И този път си изял дѣла на Вѣнчето. Да се махашъ отъ кѣщи! Азъ не искамъ такъвъ синъ. Вѣнъ!

И разлютената жена подгони Пънча съ метлата. Пънчо изхвъркна отъ кѣщи, дигна пушилка по улицата и се втурна да бѣга като заекъ презъ полето. Тогава бѣше есенъ и надъ земята свѣтулкаше слънцето на сиромашкото лѣто. Колко е тичалъ Пънчо не знае, но когато полето се свърши, слънцѣто се бѣше заплело на кръстосанитѣ клони на една глуха и тъмна гора. Боязливо навлѣзе малкиятъ гладникъ въ гората и почна да се озърта. Наоколо нѣмаше жива душа. Само стари дѣнери съ напукани кори, като тромави дѣдовци се прѣчкаха напреде му. Изневидѣлица се появи нѣкаква голѣма птица, плесна съ криле надъ Пънчовата глава и се изгуби въ клоната. Пънчо се уплаши и търти да бѣга. Нададе викъ:

— Олеле, мамичко! Колко е страшно!

— Не е страшно, чедо, ела при мене: — обади се единъ грозенъ старешки гласъ отъ дълбочината на гората.

Пънчо се спрѣ и попита:

— Коя си ти?

— Азъ съмъ добрата баба — спасителка, която ходи да търси загубени момчета и ги прибира въ своята кѣщурка да пренощуватъ. Върви право къмъ мене!

— Ида, бабо! — отговори Пънчо и се затече довѣрчиво къмъ своята спасителка.

Когато стигна при нея и я погледна — той се стѣписа назадъ, защото напреде му стоеше една гърбава бабичка съ набръчкано лице, съ дълги остри зѣби и закривени нокти на прѣститѣ. Съ рѣцетѣ си бабичката стискаше дебела тояга.

— Що щешъ тука? — попита бабичката.

— Изпѣдиха ме, бабо, — отговори Пънчо.

— Кой те изпѣди?

— Мама.

— Ела, сине, при мене! Баба ще ти даде подслонъ. Гладенъ ли си?

— Не съмъ гладенъ, ами съмъ жаденъ.

— Щомъ като си жаденъ — вземи отъ кошницата ми единъ гроздъ и си разкваси устата. Азъ съмъ забравила тая вечеръ да донеса

вода отъ кладенчето. Хапни си, не се срамувай!

Както знаешъ, Пънчо не бѣше отъ срамливитѣ. Той грабна най-голѣмия гроздъ и почна лакомо да хрупка чернитѣ зърна. Но щомъ глътна първото зърно — усѣти какъ по ржцетѣ, по краката и по гърба му започна да никне свинска четина. Сетне носътъ му се удължи и се превърна на муцуна. Бързо се вдървиха пръститѣ на ржцетѣ и краката му. Тѣ пѣкъ се превърваха на копита. Пънчо замръзна отъ страхъ. Опитва се да извика, но намѣсто гласъ отъ устата му се чу едно силно:

— Грууухъ!

Съ една речъ, следъ като глътна първото черно гроздово зърно — Пънчо се превърна на прасе. Бабичката — ти вече си разбралъ, че тя не е никаква спасителка, а горска магьосница, — подскочи чевръсто, хвана прасето за заднитѣ крака, провеси му главата надолу и го понесе къмъ кочината. Клетиятъ Пънчо заквича, но магьосницата го блъсна безжалостно въ кочината и го заключи.

— Ще те охраня хубаво, а на Коледа ще получишъ червенъ герданъ отъ баба си — спасителката! — закани се тя.

Видѣ ли, момчето ми, докжде може да докара човѣка лакомията?

Нѣма нужда да ти разказвамъ колко плака Вѣнчето за своето загубено братче. Кжде не го търсиха. Биха барабаните по селата: „Който е срещналъ едно момче съ малки уши и голѣмъ коремъ — да обади на Пънчовия баща Стаменко, въ махала Селянинъ, Вакарелско“. Никой не бѣше срѣщалъ такова момче. Пънчовиятъ баща съдра подметкитѣ на обувкитѣ си отъ ходене, но не можа да намѣри синчето си. Отиде си сиромашкото лѣто. Прецѣвтѣ кърпи-кожухътъ по нивите. Забрули студень вѣтъръ голите клонки на дърветата. Захвърчаха снѣжинки. Побѣлѣ черната земя. Вѣнчето все на прозореца стоеше, гледаше къмъ полето и сърдцето ѝ се прѣскаше отъ мъжа за Пънча. Куцото врабче престана да кълве просенитѣ зрънца. То не можеше да преглъща отъ жалба за своята обична другарка.

Веднажъ Вѣнчето рече на врабчето:

— Хей, крилато другарче, иди да намѣришъ братчето ми! Ти имашъ крилца и можешъ да идешъ кждето искашъ. Ако не го намѣришъ, да не се мѣркашъ предъ очитѣ ми, иди кждето щешъ. Ако го намѣришъ — ела право при мене, почукай съ човка на прозореца ми и изчуруликай три пжти. По твоего чуруликане азъ ще разбера, че Пънчо е намѣренъ.

Врабчето бѣше умно птиче. То послуша своята приятелка и полетѣ надъ снѣжния свѣтъ. Цѣль день стоя Вѣнчето надъ прозореца и чака врабчето. Мръкна се. Настана нощъ. Вѣнчето опрѣ глава върху прѣчкитѣ на прозореца и заспа. Къмъ полунощъ девойчето чу презъ сънь, че нѣкой чука на прозореца. Сѣкашъ дъждовни капки тупкатъ по стѣклото. Вѣнчето отвори очи и скочи. Открехна прозореца. Едно птиче влѣзе въ затоплената стая. Когато запали лампата, Вѣнчето го позна: куцото врабче. Щомъ кацна върху дланѣта на своята приятелка, врабчето отвори човка и рече три пѣти:

— Чикъ! Чикъ! Чикъ!

Вѣнчето плесна съ рѣце и викна:

— Да вървимъ! Води ме, врабченце, при братчето ми!

И като облѣче кожухчето си, Вѣнчето тихичко напустна кѣщата. Ясна месечина грѣеше надъ снѣжното поле. Вѣнчето газѣше дълбокия снѣгъ. Врабчето хвъркаше напредъ и водѣше другарката си. Съ голѣма мжка преминаха полето и навлѣзоха въ гората. Макаръ че въ гората бѣше страшно, Вѣнчето вървѣше безстрашно подиръ врабчето. По едно време куцото врабче падна върху снѣга съ разперени крилца и започна да пѣрполи. Крачетата му се бѣха вдървили отъ студъ. Вѣнчето го грабна, дигна го къмъ устнитѣ си и съ дѣха си го затопли. Върна му силитѣ. Врабчето пакъ литна. Въ зори дветѣ премръзнали другарчета стигнаха до кѣщурката на магьосницата. Вѣнчето почука съ зачервенитѣ си прѣсти на прозореца.

— Кой е? — обади се отвѣтре гласѣтъ на магьосницата.

— Едно примръзнало момиченце, дири подслонѣ.

— Влѣзь при мене, щомъ като диришъ подслонѣ! — повторно се обади магьосницата и отвори вратата.

Докато Вѣнчето влизаше, врабчето изчурулика три пѣти и литна къмъ комина да се затопли. Вѣнчето разбра, какво иска да ѣ каже нейното другарче: тука е Пѣнчо.

Насрѣдъ стаята на магьосницата имаше една маса. Върху масата бѣше положена голѣма паница.

— Тѣкмо вечеряхъ, бабиното момиченце. Бѣхъ си приготвила чорба отъ биволско копито. Всичката я изсърбахъ. Сега ме е напалила една жажда — изгарямъ за вода, стомната ми е праздна. Кладенчето замръзна вчера. Да щешъ, момиченце, да се покачишъ на тавана, ще ми направишъ голѣмо добро. Тамъ има две кошници съ грозде. Въ едната

съмъ сложила бѣло грозде, а въ другата — черно. Смъкни ми единъ бѣлъ гроздъ. Да не смѣешъ да се докоснешъ до черното грозде, защото ще ти се случи голѣмо нещастие. Дръжъ фенера и се качвай по стълбата!

Вѣнчето се качи на тавана и намѣри кошницитѣ. Отъ черното грозде тя откъсна само едно зърно и си го скри въ джоба, а отъ бѣлото измъкна цѣлъ гроздъ и слѣзе долу. Магьосницата грабна грозда и почна да яде лакомо зърната. Най-накрая тя се досѣти и за гостенката си. Подаде ѝ едно жълто зрънце и рече: — Изяжъ си го!

Вѣнчето налапа зърното, но не го сруска, а го скри подъ езика си. — Сега забъркай въ копанята малко трици и иди да нахранишъ прасето въ кочината. Нека хапне за последенъ пжтъ. Утре ще го заколя!

Вѣнчето забърка трици и ги отнесе въ кочината. Свѣтна съ фенера. Прасето, като я съзрѣ, нададе жаловито грухтене.

— Грухъ! Грухъ! Грухъ!

Вѣнчето позна по гласа, че туй прасе е Пънчо. Сълзи рукнаха отъ очитѣ ѝ.

— Нищичко не съмъ ти донесла, братче! — проговори девойчето. — Само едно гроздово зрънце имамъ. Изяжъ си го!

И тя мушна зърното въ отворената уста на прасето. Тогава стана чудо. Щомъ прасето глътна зърното — мигомъ се превърна пакъ на човѣкъ.

— Пънчо! — извика Вѣнчето и го прегърна. — Що щешъ, братче, въ тая кочина?

Пънчо ѝ разказа всичко.

— Сега какво ще правимъ? — попита той накрая.

— Ще бѣгаме! Но по-напредъ искамъ да се простя съ магьосницата. Ти ме чакай до вратата!

Вѣнчето се върна вкжщи и, безъ да забележи магьосницата, търкулна на масата черното гроздово зърно, което бѣше скрила въ джоба си. Магьосницата си съблѣче кожухчето и рече:

— Ти ще легнешъ до гърба ми, да ме топлишъ. Трѣбва да се наспиме, защото утре ще колиме прасето. Я, още едно зрънце ми останало върху масата! Подай го!

Вѣнчето ѝ подаде черното зърно. Щомъ го глътна, старата проклета магьосница бързо се превърна на пустала свиня съ дълга муцуна. Съ диво грухтене тя подири Вѣнчето, но хитрото момиче

бѣше вече изскочило навънъ. То стискаше здраво Пънчовата ржка и бѣгаше презъ гората къмъ село. Куцото врабче хвърчеше предъ дветѣ деца и имъ показваше пжтя...

— Майка ти е наредила вече трапезата. Хайде да вечеряме, сине мой! Нѣма да гребешъ варено жито съ шѣпа, ами ще ядешъ по мъничко съ божигробската лѣжица, защото ако се много лакомишъ — ще ти се пукне корама!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.